

Władysław Poliński. Układ krwionośny *Strophocheilus oblongus* Müll. (*Pulmonata, Acavacea*). (Sur le système circulatoire de *Strophocheilus oblongus* Müll. (*Pulmonata, Acavacea*)).

W „Studjach nad Helicidami Polski” (1924) wykazał autor, że morfologia układu krwionośnego nie jest bynajmniej tak zmienna, jak sądzono, i że posiada duże znaczenie dla badań nad systemem naturalnym ślimaków płucodysznych. Od gatunków, podrodzajów, rodzajów i podrodzin przeszedł obecnie autor do dalszych kategorii systematycznych, rozpoczynając od płd.-amerykańskich *Strophocheilidae*. Przedstawiciel tej rodziny, *Strophocheilus oblongus* Müll., różniący się od Helicidów prymitywniejszą budową układu rozrodczego, wydzielniczego, nerwowego i narządów przyustnych, posiada też niemniej odmiennie ukształtowany układ krwionośny. W przeciwstawieniu do Helicidów, u których istnieje jedna wielka *arteria uterina* wzdłuż niemal całego bardzo długiego przewodu rozrodczego, tutaj widzimy niejako inny „system” unaczynienia: aorta zaopatruje w krew środkową i dolną część owego przewodu wraz z pneumostomem za pośrednictwem znacznego szeregu poprzecznych odnóg, obficie się rozgałęziających. Przejawia się w tem i drugie wybitne odstępstwo od stosunków istniejących u Helicidów, u których aorta poniżej odgałęzienia się tętnicy żołądkowej biegnie aż do zwojów podprzełykowych bez odnóg. Pochwa otrzymuje dwie duże tętnice już nie z aorty, lecz z prawej tętnicy głowowej, przedłużeniem której jest potężnie tu rozwinięta *arteria penis*. W przeciwieństwie do Helicidów, u *Strophocheilus'a* *arteria gastrica* wkrótce po wyjściu z aorty przekształca się w rozbieżny pęczek tętnic; jej pień główny dochodzi nie do grzbietobocznej lecz do brzusznej powierzchni żołądka i tu rozdwa się na tętnice śliniankowe. Zamiast jednej *vena pulmonalis*, u wejścia do przedsionka serca zbiega się kilka mniej więcej równoległych żył z płuc, przyczem część utlenionej krwi bierze udział w t. zw. wrotnem krążeniu nerkowem.

Wogóle u *Strophocheilus* istnieje jeszcze obfitość i poniekąd równorzędność naczyń krwionośnych w niektórych okolicach organizmu, w których u Helicidów nastąpiła już koncentracja i redukcja na korzyść naczyń obejmujących rolę główną lub wyłączną.